

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 k. — kr.
Félévre . . . . . 5 " — "
Negyedévre . . . . . 2 " 50 "
Egy órára . . . . . 1 " — "
Egyes száma ára 4 kr.

Felolós szerkesztő: **BARTHA MÓR**,
Főmunkatárs: **Dr. KIRÁLY PÉTER**,
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ**.

Hirdetési díj:

Hat havasos petit sorért 5 kr. Nagyobb tárgyalású a többzetű hirdetések alk. szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díj m. . . . . den külön beiktatásért 30 kr.

Már megint.

Megint meggyül a bajunk a közös hadügyi kormányással.

Szaporítják a katonaságot és új fegyvereket adnak nekik. Ez a legújabb hír, a mely már jó előre lábra kél, hogy hangulatot csináljon.

Ilyenforma hír — így az év vége felé — mindegyre kiszárnyal a bécsi ballplatzi palotából, a hol t. i. a közös hadügyi kormány székel és emez nyomában aztán mindig az a másik bizonyosság is előkerül, hogy a hadsereg szükségleteire egy csomó újabb millió forintot kell az állam népeinek kiizzadniok.

És ha kérjük, hogy miért, hát erre a kérdésre a válasz most is csak az, a mi eddig, hogy t. i. kell.

Hogy aztán miért kell, erre a választ mindenkinek magának kell megadnia, mert a hadügyi kormány egyszerűen azzal argumentál, hogy ő ilyen titkokat nem árulhat el.

És nekünk be kell rendszerint érünk azzal, hogy ennek így kell lenni, és mi egyszerűen fizessünk, s ne firtassuk tovább a dolgot.

Hát mi köszönjük alássan ezt a dolgot, de mégis csak firtassuk egy kissé, mert ehhez jogunk van.

Azt mondja a kiszivárgott hír, hogy

a gyalogezredek létszámát akarják szaporítani. aztán új szerepfelügyelői állásokat szerveznek és a puskákat akarják könnyebben kezelhetőkké átalakítani.

Hát ez mind nagyon szép dolog s a közös hadügyminiszternek, meg a katonai köröknek tán tetszhetik is ez az évről-évre ismétlődő mulatság, de mi szegény adófizető polgárok tán még is csak nem éppen arra születünk, hogy a mi keserves keresményeink javarészt minden áldott esztendőben olyan szükségletekre áldozzuk, a melyeknek kielégítésében éppen csak a hadügyi köröknek telik örömmük.

Mi adófizető polgárok annyit tán megkivánhatunk a pénzünkért, hogy ha már adóznunk kell, tegyük ezt olyképp, hogy nekünk is javunkra váljék az, a mire ezt a rengeteg pénzt felhasználják.

Hát nem mondjuk mi azt, hogy a hadsereg felesleges és ennek szükségletei ne elégíttessenek ki, de azt már mégis csak szeretnők tudni, hogy ezt a különben is nagy haderőt tulajdonképpen miért kell minden évben szaporítani és azokat a tökéleteseknek hirdetett puskákat, meg ágyukat miért kell folyton javíttatni és könnyebben kezelhetőkké tenni?

Fenyegeti valamely komoly veszedelem valamely oldalról az álladalmunkat és a népek biztosságát?

Mi ez idő szerint ilyen veszedelemnek még az árnyékát sem látjuk s még azt is tapasztaljuk, hogy alkalomadtán még az idegen fejedelmek és szakemberek módfelett dicsérni szokták az osztrák-magyar hadsereg szervezetét, harczképességét és minden megkívántató dolgokkal való tökéletes felszerelést.

Már most, ha sem fenyegető veszedelem nem ólalkodik a portánk körül, sem valamely olyan nevezetes fogyatékosság a haderőnek szervezetében és felszerelésében véletlenül nem állott be, akkor mi az Isten csodájának kell ezt a haderőt mondhatni — r o h a m l é p é s e k b e n fejleszteni és szaporítani és a népeket folyton ilyen óriási áldozatok hozatalára kényszeríteni?

A hadügyi kormány egyszerűen a muszáj-ra hivatkozik.

Mi meg azt mondjuk, hogy a hadügyi kormánynak szóllaljon meg valahára a lelkiismerete és ne titkolózzék folyton, hanem rukkoljon ki a reális és igazolható szükségletekkel, hadd értsük meg valahára, hogy az a sok millió tényleg el nem odázható szükségletekre kell-e, vagy csak arra való, hogy a hadügyi kormány folyton kísérletezzon és egyebet se csináljon, mint hazug vagy titkolt czimeken beszédjék a népek millióit?

Az Alpes.

— A Pipacsok című kötetből. —

A «Debreczen» eredeti tárczája.

Havas világ örök magánya
S a végtelen köröskörül;
Évezredek forgatagába'
Igy áll az Alpes egyedül.

A szintelen, nagy némaságban
Örök a hó. örök a jég;
Madár dala a légből lágyan
Nem csendült itt föl soha még.

Meredek oldalán boróka
Arnyatlan arnyán a gyopár;
Szinehagyott havasi rózsák;
Az orma oly tar, oly kopár.

S melyet a természet virággal
És friss füvekkel hint tele:
Az Alpes a sivar magányból
Fájón tekint a völgybe le.

Róna Béla.

Boglyalakók.

A «Debreczen» eredeti tárczája.

Irtó: **Tömörkényi István**.

A város szelén, mint már szokás, van a vasútállomás. Azon túl fekszenek a földek. Jóféle fekete szántóföldek, régente akasztófa volt a helyükön, Akit ott akasztottak, mindjárt

a karó alá el is ásták, ha hol'tá merevedett. Kereszt van a helyén, kőkereszt vörös márványból, Jézus urunk pedig kovácsolt vasból kalapálva rajta. Épp úgy nyugszanak itt az alatt nyugvók közanyák ölében, akár a földszentelt temetőben s a kereszt előtt, az ország uton haladván, kalapját csak épp úgy megemeli a hitere valamit adó ember, mint akárhol másutt. Jó hely ez nagyon. A föld kövér, ennek ugyan a zsirját soha semmiféle boszorkány el nem vitte. (Nekik ugyanis ez szokásuk.) Igen szép kalászosok terem, ami nem csoda, mert mind e kalászos nagynevű emberek testéből. Az ő csontjaik összeviszva vannak már forgatva, mióta mélyítő ekéikkel ölszámra turják a földet a szántóvetők.

Az ilyen földön aki úgy jár, hogy nem tud a történelekről semmit, nem is lát rajta semmit. A föld: a föld, aztán pontum. Pedig dehogy. Micsoda más föld ez, mint a többi. . . . Itt régi, lovonjáró emberek arnyai suhannak végig az őszi avaron, akik mind itt multak el. Erre a tájra vetették utolsó pillantásukat, mikor utolsót rugtak. Végül végig kövér buza terem itt, már jórészt el is feledte a közönség, hogy mi volt valaha.

Mikor a sokaság ezrei állták körül némely napokon és néztek a rettentő biráskodást. . . . Most pedig csendes, elhagyott hely végig fekete őszi tarló, a sötétben semmi világosság, csak a vasuti töltésen, a város felől szalad végig néha a pirosszemű vasgép és a szén füstjét lecsappja idáig a szél. Az országot akáczai alól csendben fordul be a tarlóra egy

kis csapat ember, rendőrök nagy köpenyekben revolvertáskával az átalvató szíjon. — Nem valami nagyon igyekeznek, mert kellemetlen mesterség ez. Boelyászás a neve. Kódorognak kint az avaron a sötét éjszakában olyan szerencsétlenek után, akiknek se országuk, se hazájuk, kiket ma bevisznek, egy hét múlva megint kint vannak a legnyomorultabb életet élők s csodálatos mód elpusztíthatatlan egészségesek. Ma elfogják őket, holnap kieresztik, holnapután megint elfogják s megint kieresztik. Ebben telnek napjaik, míg valahol elhalnak.

Mikor beköszönt az első őszi éjszaka, a midőn összeszárad a hidegtől a falevél és másnap lehullik, a csevargó világ pedig, mely pedig bokrok alatt, setányok padjain, épület házak boltzatában töltötte az éjszakát, éjjeli szálás után lát. Egy része, a tisztességesebb, önként jelentkezik a rendőrségnél. Minden este bevonulnak a börtönbe aludni és reggel távoznak, hogy valahol átvacsozzák a napot. Ez az a fajtája, melyben van valamicske érzés melyben van még valami homályos vágyakozás a jobbulás után s a bíró előtt meg is fogadják, hogy ezentúl jóba foglalva tartják magukat, — azonban ezen fogadásukat megdönti az első hatos, amelyet kerestek, mert ez megint megnyitja az utat a pálinkásbutik felé. Ez emberek, vagy inkább gyerkezők sóvár szemmel forgolódnak a vasuti állomás körül s versenyt futnaak az érkező hajó felé, hogy kapnak-e vajjon valami hazavinni való podgyászt.

Ha esetleg a nagyhatalmi állás és a tekintély megvédése céljából kell a haderőt szaporítani, akkor is tessék lépést tartani és fokozatosan fejleszteni a hadsereget, de minduntalan kipréselni a milliókat és azt elfecsérelni, ez olyan dolog, a melylyel mi egyszerűen civilizáltak, nehezen tudunk megbarátkozni.

E mellett azt is tudjuk, hogy állandó békében élünk a többi hatalmakkal.

Hát akkor miért kell az az erős hadsereg.

Hát parádrozni.

No erre meg nekünk nincs pénzünk.

Parádrozásra elég a hadsereg jelenlétszámában és a mai fegyverzetével is.

Non possumus

Bánffy báró visszatért Bécsből és megérkezésének visszhangja kél a felhivatalos sajtóban. A Nemzet és a Pester Lloyd mai vezércikkjei indirekt megerősítései amaz értesülésünknek, melyet lapunk legutóbbi számban közöltünk, hogy Thun és Bánffy igen barátságosan váltak el egymástól.

A magyar felhivatalos VII. Kelemen pápa büszke mondatát vágja az osztrákok szemébe: non possumus! Mi nem térhetünk le a törvény útjáról. Bánffy minden lépését oly törvényes intézkedések szabják meg, melyeket a király és a nemzet egyetértően hoztak meg s amelyekkel szemben az osztrák gyűlölködes — a sajtó és a kormány egyaránt — nem bír több jelentőséggel, mint egy mérgező házörzö kedélyvilágának hangos megnyilatkozása.

A Goluchovszki ischli audienziája, amely ma délelőtt történt meg, sem alkalmas arra, hogy bennünk különös idegességet keltsen. A külügyminiszteriumban, éppen a legutóbbi időben megtanulhattak, hogy Magyarország meg tudja magát védeni az illetéktelen beavatkozások ellen. Szívesen elismerjük, hogy Goluchovszkira nagyon kelemetlen — a monar-

kia nagyhatalmu állása szempontjából — az az elvárási viszony, a melyben mi most Ausztriával vagyunk. De a magyar kormány meghatározott, sokszor kijelentett, törvényen nyugvó álláspontját ez az érzékenykedés, bármily alapos és nagyjelentőségű legyen is, nem tagálhatja. Hiszen mi ismételtén bebizonyítottuk, hogy a kiegyezés érdekében még áldozatokra is hajlandók vagyunk, csak éppen a kiegyezés áldozatai nem akarunk lenni.

A mi részünkről akadály nincs a kiegyezésnek. Holnap is megköthetjük, el lévén készülvé erre éppen úgy, mint az ellenkezőre.

Ausztriában azonban akár az egyik akár a másik irányban éppen oly készületlenek most, mint a tárgyalások elején. Sőt a helyzet még rosszabb is, mint volt, mert alig tudunk időpontot e hosszasan herce-hurczá alatt, a mikor evidensebb lett volna az osztrák parlament és az egész alkotmányos gépezet munkaképtelensége, — mint éppen most.

Bármi történjék is tehát, felelősség a bekövetkezendőért most, mint az osztrák soidisant államférfiakat, nem terhelhet. Ha tehát Goluchovszki a jelenlegi állapotok súlyát és veszedelmét érzi, igazságos itélkezéssel e súlyos bonyodalmakért csakis Thun urat illeteti váddal.

Nekünk különben egészen mindegy, hogy Goluchovszki miként fogja fel a helyzetet. Mi a király és az ő magyar miniszterelnöke között birodalmi kancellárt nem ismerünk és a magyar felhivatalos lapok sugalmazott cikkeinek non possumusa éppen úgy szól Goluchovszkinak is, mint Thun grófnak.

KÜLFÖLD.

Az angol alsóház ülése.

London, aug. 11. Az alsóház mai ülésén Curzon államtitkár kijelentette, hogy Mac Donald brit követ február 18-án táviratilag közölte, hogy a pekingi német követ kifogást emelt egy szárnyvonal építése ellen Csin-Kiang felé, avval a megokolással, hogy Santungban Németországgal való megegyezés nélkül vasut nem építhető. A brit kormány azonnal óvást tett Pekingben, valamint a német kormánynál

is Lascelles nagykövet útján. Bülow államtitkár erre a következő memorandumot intézte a brit kormányhoz:

»A brit kormánynak az a pekingi értesülése, mintha Németország pekingi követe útján kifogásolta volna azt a kínai tervet, hogy Santung tartományban vasutat építsenek Csin-Kiang felé, arra alapítván ellenvetését, hogy a nevezett tartományban Németország engedélye nélkül vasut nem építhető: nem felel meg a tényállásnak. Alaptalan tehát az a hír, hogy a német birodalom pekingi követe komoly következményekkel fenyegetődzött, ha követelésének nem tesznek eleget. A német kormány nevében kifejezett kívánság mindössze az volt, hogy ha kínai kormány idegen segílyt óhajt vagy kap, első sorban a német ipart és a német kereskedelmet foglalkoztassa. A német kormány, elveihez híven, sohasem kívánt kizárólagos privilégiumokat és nem tesz kísérletet arra, hogy Santungban más nemzeteket a szabad versenyből kizárjon.«

Provand azt kérde, igaz-e, hogy az idegen konzulok csefüi gyűlésén, a melynek célja az ottani telep kiterjesztése volt, a német konzul tiltakozott a kiterjesztés ellen, mert az a németeket Santungban megillető jogokat sérti?!

Curzon államtitkár azt válaszolja, hogy a külügyi hivatalnak nincs tudomása arról, hogy a csefüi német konzul ily igényeket támasztott volna.

Bulgária és Montenegró testvériesülése.

Ferdinánd fejedelem, úgy látszik, azt gondolja, hogyha már egyszer becsomagolta az utiböröndjét, nem is megy haza addig, míg csak uton lehet.

Pétervár után Czetinjébe látogatott el, a csár után az ő egyetlen barátjához. Nagyon fontos volna ez a látogatás, ha nem volna oly végnélkül komikus. Ferdinánd fejedelem és Nikita nem akarnak kevesebbet, mint megosztani a Balkán fölött. A Balkán szövetség eszméje már régóta ott van ennek a két fejedelemnek a fejében s a „Glasz Czrnagorczá”, melynek főmunkatársa maga Nikita fejede-

Ha a lovasut kocsiján meglát egy utitáskát, a fiatalabbja addig szalad utána, míg az utas le nem száll, akié a táská, hogy aztán annak czipelésére ajánlkozzon. A kiéhezett sovány arcokon, a rongyos ing alatt a szívében micsoda fájdalmas keserűség van aztán, amikor látja, hogy hiába futott az utas közel lakik s nincs szüksége szolgára.

Ezek az emberek még megmenthetők volnának, a társadalom azonban inkább épít czifra istállókat telivér lovak számára mint dologházat lelkes állatoknak. Ezek előtt elérhetetlen magasban lebeg, hogy valaha favágók legyenek, mért annyi pénzük, amennyibe egy kecskelab egy fűrész s egy balta kerül nekik soha sem lesz, vagy ha lesz nem marad meg náluk egy darabban annyi ideig, hogy a vasáruhoz érhessenek vele. Más része pedig még csak nem is ilyen. Ezek a teljesen elzülők, akik apró lopásokkal tengetik az életüket. Nagy bűnös alig akad köztük s ha késel is egy vagy más, mindig a czimboráival való tülekedésben. Ez a rész mar nem megy a börtönbe aludni, hanem kihuzódik a városon kívül, s ahogy jön a tél egyre merészebb olyan mint a farkas, amely éhségében az erdőkből a faluba bátorkodik.

A hetivásáros kocsikat, amelyek sötét hajnalban érkeznek a tanyákról, megleli az uton. A saraglya utra fut s kikap onnan valamit, ami éppen a kezégyébe esik. Egy fazék tejfől, vagy félzsák burgonya, vagy egy kosar tojás, vagy néhány füstölt kolbász, a mit az ura tudta nélkül hoz be a piacra a tanyai menyecske, hogy valami pantlikát, szép szagu olajat s aszsonyi vágyak egyéb berzengetőit vegyen az árán. Micsoda öröm

az aztán: hat róf kolbász! No, az ilyen fogás ritka. Az életük nekik is nehéz. Magas kerítéseket kell megmászni pár darab ócska, vasért, amikért alig ad egy fityinget is a zsidár. Nagy kutyák őrizte városzéli majorkokból nehéz elhozni a kappant. Ilyenkor nagyon is verhetőne, mert a béresember nem ijed meg a maga arnyékától s ma is tudja ugy dobni a vasvilát, mint valamikor az ősök a gerelyt.

Mást nem igen bántanak s voltaképp becsület van bennük, mert csak annyit visz el, amivel az éhét elverheti. Ekkora veszedelmekkel pedig, ugymondván, uton is állhatna de nem teszi.

Tél közepén, legnagyobb inségük közepette legmerészebb dolguk, mikor a vasuti kocsit feltörrik. Kilesik az állomason, hogy a terhes kocsit leakasztották — s valami oldalvágányra tolták, jó messze a lámpáktól, messze az őről. Annak éjjel letörrik az ólmát, kioyitják s czukorral telve találják. Abból, mint megtörtént, sietve kihuznak egy süveget, vagy kettőt, mennek vele a havas tarlókra elbujni valami boglyába, ahol reggelre a labuk nyomán már meg is találják őket a czukorral együtt.

Ők szomoruan nézik, hogy elviszik tőlük a czukrot. Mily boldogan aludtak pedig, abban a tudatban lévén, hogy Mária nő, vagy Terka nő ad éretük holnap egy félkenyeret.

Az őjrát lassan bandukol s utja cél-talannak látszik. Mit keres azon a sik földön ebben a sötétben? Hisz akit ő meglát, az őt is meglátja s ha hatot lép, már hírük van a láthatáron.

— Hopp! Mondja egy rendőr s eltűnik a földben. Lámpát ide, hé!

A kőpenyeg alul előveszik a lámpát s odavilágítanak vele, ahova a rendőr esett. Luk az a földben, veremnek kicsi, sirgödörnek nagy. Galy volt a teteje, behintve száraz paréjjal és földdel. Két alak rebben föl benne az almából s huyorogva tekint a lámpafény elől a sötétbe. Az egyik Baraczius Jóska, régi ismerős. Egy ember, ki ha birkozónak állna a czirkuszba: szép pénzt kereshetne. Meg is kérdik tőle:

— Gyűsz-e Jóska?

Jóska azt mondja:

— Mehetők.

Mivelhogy ha nem akarna menni, valószínűleg nem menne. Átlag hat ember kell neki, ha megköti magát. Most nincs ilyen kedvében. Alatta fekvő párnagyanánt valami ruha fele volt, azt a társára veti gyöngéden és nőga ja:

— Gyere hé . . . gyerünk.

Fürj Miska, a tarsa, vékony kicsi gyereklegény. Senkije sincsen a világon é. Jóska szanalomból magához fogadta. — Szintén ismerős. Csodálatosan csinos, üde hangja volt neki hét nyolcz év előtt. Afajta virágáros kölyök volt akkor és csavargóvá tette az éjjeli élet.

Mint gyerek kóborgott a városban és nótával kereste kenyerét. Egyidőben a boldogult Mócs Zsigmond embert akart belőle faragni s a szerkesztőségben belső futárnak nevezte ki. A fiu harmadnap ledobta a ruhát, amit ráadtak s elment csavarogni. Katonakörömben az ezredhez kapott be, mint afféle Regimentskind, mert szörnyen szerették a ba-

lem, — tegnapelőtt egy vezércikkében ezt meg is írta :

»A legelőkelőbb szerb hazafiak vezérlo csillaga — írja az említett cikk — mindig a Balkán népek szövetsége volt, a melynek védpajzsán ez isteni szavak fénylettek : In hoc signo vinces ! . . . Nikita fejedelem mindig hű maradt ez eszméhez Oroszország oltalma alatt kell nekünk azonos érdekeinket megvédenünk. Így a mi apró, benső kérdéseinket könnyen meg fogjuk oldani testvéri egyetértésben és a nemzetiségi elv követelményei szerint. A szerbek és bolgárok rokonok és ha ma határaink iránt forog fenn valami kérdés, azt csak testvéri egyetértéssel lehet mindkettőnk szerencséjére megoldani.

Tulajdonképen egy új Monroe tant akar a Balkánon megvalósítani ez a Balkán szövetség s azért feltűnő a montenegrói hivatalos lapnak ez a cikke. Mikor egy évvel ezelőtt a szerb-bolgár s montenegrói hármasszövetség létrehozásán fáradozott Nikita, akkor ép azt hangsúlyozta, hogy az orosz és az osztrák-magyar birodalomnak jóindulatát kéri ugyan, de a Balkán szövetséget ép azért akarják megcsinálni, hogy a három délszláv Balkán állam önállóan fejlődhessek, minden idegen befolyás kizárásával.

Feltűnő tehát, hogy most Nikita nyíltan Oroszország aegise alatt akarja a Balkán szövetséget megcsinálni. Az egész akciónak ez komikus jeleget ad, mert akkor sem hinnék, hogy ez a szövetség létrejöhet, ha a kis duodecz államok az északi szláv kolozsszal szemben a délszláv érdekeket akarnak védelmezni, de hogy mi célja volna a szövetségnek orosz fenhatóság alatt, azt lehetetlen belátni.

Nikitáról még el lehet hinni, hogy csári barátja számára pionirmunkát hajlandó végzőni a Balkánon, de Szerbia soha ilyen kalandba bele nem menne s Szerbia nélkül egy Balkán szövetség olyan programmal, aminőt Nikita fejedelem állít föl, képtelenség, mert azt talán Ferdinánd maga sem hiszi, hogy Bulgária ma is még politikai faktor, mint volt az ő trónralépte előtt ?

Czettinje, aug. 9.

A Ferdinánd fejedelem tiszteletére adott tegnapi diszhebden Nikita fejedelem szíves szavakkal üdvözölte vendéget, mint testvérét

és egy oly nép képviselőjét, a melyet közös érdekek fűznek össze a montenegrói néppel.

Ferdinánd fejedelem válaszában így szólt :

Csak a benső barátság tehette üdvösse a közös munkáját a két népnek, a melyet történeti hagyományok, nemzeti kötelékek és a vallás közössége fűznek össze

Tegnap délelőtt jelen volt Ferdinánd fejedelem a montenegrói csapatok felett tartott díszszemlén, mire tiszti ebéd volt, a melyen Miklós fejedelem első sorban az orosz czarra, mint a czettinjei kaszárnya alapítójára s Bulgária és Montenegro támogatójára, azután Ferdinánd fejedelem és a bolgár hadsereg jólétere és végül a két hadsereg testvériségére emelte poharát.

Ferdinánd fejedelem Miklós fejedelemre és a mindig diadalmas montenegrói csapatok dicsőségére (!?) emelt poharát.

Sebesült magyar ifju az amerikai hadseregben.

— Eredeti tudósításunk. —

Említettük volt, hogy Richtzeit Arthur, ez a Kolozsvárt is ismert fiatal ember, kaland vágytól üze, még a tavasszal belépett az amerikai hadseregbe.

Richtzeit azóta tényleg az amerikai hadseregében szolgál és több ütközetben vett részt, legutóbb pedig, mint a 17. ezred önkéntese, jelen volt a július 1-én Santiago de Cuba előtt lezajlott ütközetben, melyben meg is sebesült.

Minderről Richtzeitnek abból a leveléből veszünk tudomást, a melyet a szegedi államfogházban párbaj vétségért fogva tartott öcsöce : R i c h t z e i t Mór szigorló orvoshoz intézett.

Richtzeit sebesülését egy spanyol ágyúlöveg szánkja okozta, mely arczán két helyen sebesítette meg ezen élénk temperamentumu s egyébként is nem közönséges tehetségű fiatal embert, kit forró vére a spanyol-amerikai háboru harczerére vitt.

A sebesültet New-Yorkba szállították s a mult hó 25-ről kelt levélben tudósította testvérét megsebesüléséről.

Mint a sebesült ifju írja, az öldöklés a santiago de cubai ütközetben szörnyűséges volt. Szerencsésnek mondhatja magát, a ki a résztvevők közül súlyosabban meg nem sebesült.

Richtzeit Arthurt sebesülés következtében operáltak s ő most a new-yorki Szt.-Katharine kórházban várja felépülését.

Orvosai biztatják, hogy a sebesülésnek valami súlyosabb következménye nem lesz s még az az aggodalelem sem fog teljesülni, hogy R. arca a kapott sebek következtében örökre eltorzul.

A sebesüléskor és az operálás során nagy kinokat szenvedett Richtzeit, ki azonban most már napról-napra jobban érzi magát s azzal biztatja öcsöcét, hogy rövid idő alatt hosszabb tudósítást küld neki a santiago ütközetről, a mely tudvalevőleg döntő volt a spanyol-amerikai háboruban.

Reichtzeiton kívül több magyar ifju szolgál, mint önkéntes az amerikai hadseregbe s mindannyi megszerezte magának a yankeek rokonszenvét.

Táviratok.

A háboru.

Madrid, aug. 11. A mint az »Imparcial« jelenti, a többsége azoknak a személyiségeknek, a kikkel S a g a s t a tanácskozott, azon a véleményen van, hogy a béketárgyalások vezetésére új kabinetre van szükség.

A »L i b e r á l « című lap a cortez egybehívását és az ostromállapot megszüntetését kívánta.

A kormánypárti »G l o b o « szükségesnek tartja a cortez egybehívását a béketárgyalások jóváhagyása végett.

Washington, aug. 11. W i l s o n tábornok tegnap reggel elfoglalta C u a m o t , P u e r t o r i c o n . Az amerikai vesztesége 7 sebesült, a spanyolok vesztesége 12

A nyomoruság elesett alakjai egymás után következnek elé. Némelyik nagyon alszik s nem ébred föl, azt úgy kell kihuzni. Ahó ! ásít és dörgöli a szeméit. Van közöttük fiatal, továbbá idős is, továbbá egy-két némbor.

Nem sok szóbeszéd esik, mert tudják, hogy mi következik ezután. Pár napi börtönt kapnak, aztán aki nem idevaló, hazaküldik, a többi meg visszajön a boglyához.

— Pini Pista, hát te mikor kerültél haza ? kérdezi a biztos egy tömzsi, kurta embertől, akin nincsen ing ; csak egy ócska kabát, az is a derekán van összekötve zsinnegeel. A fején bojtyavesztet ócska piros sapka.

Ugy látszik, igen büszke arra, hogy nevében ismerik. Kevélyen lép előbbre és bizalommal szól :

— Van már vagy egy hete.

— Aztán hol voltál most oda egy évig ?

— Odabe jártam a szerviányok közt Tétel alatt, a Belgrád felé — mondja.

— Aztán minek hozott haza az ördög ? — hogy nem tudtal ott veszni egészen ?

A csavargó elmosolyodik, ránt egyet a vállán és azt feleli :

— Jobb itthon.

Oh áldott anyaföld, közanyja mindenkünknek, akinek ölen pihenni fogunk, soha szép szavu költő meg nem énekelte így a kedvességedet, mint ez a boglyalakó. Neki jobb itt, mint akárhol, itthon, ahol még csak egy inge sincs neki.

— Gyerünk, gyerünk.

kák a nótáit. Más-más századnál ebédelt, a kompániasnájderok ruhát varrtak neki, a kompániaszűterek pedig nagy igyekezettel dratváztak össze az ócska csizmaszárból új cipőt ; ám a mire a cipő elkészült. Fürj Miska fölmondta a katonaeletet . . . Most lassan rázza bele magát abba a kabátfélebe amit a Jóska rádobott. Most sem józan, látszik rajta. Valami lebuiban lehetett, ahol danoltatták s viszontpénzül italt adtak neki.

— Csak a jóelőbb gyütt haza — magyarázza Jóska.

— Gyerünk — mondja a biztos — Miska, meg ne ugorj, mert rád lövetek. Már egy hete kerestet a vizsgálóbíró a Harnos Béla dolgában.

— Abban a bitangében ? — kérdezi Miska.

Az bizonyos, hogy a Harsm a Béla sem kutyá. Mindössze tizenhat éves, de már jó ideje tagja a boglyalakók társadalmának. — Ez már kapitány is volt és reodes bandát tartott csupa gyerekekből, a kik a köznek loptak. Sokaig nem tudták a városba, hova lettek a tolvajgyerekek, csak a kezük nyomát érezték. Ugyanis ha a zsir elfogyott, a kapitány haditanácsot tartott.

— Ki tud zsirt hozni ?

— Én — jelentkezett valamelyik.

Kilestek a járatlan külvárosi utcákban valamely hazat, mikor abból dologra ment a férfinep s piacra az asszonyok. Átmásztak a kerítésen s betörték a konyhába s hamarosan jelentkeztek a kapitánynál :

— Itt a zsir.

Igy éltek jó ideig, mignem a kapitány egyszer szigoruan büntetett egy láadót, aki

aztán elárulta a bandát. Szinte így éjjel fogták meg őket. A folyó parton laktak. A magas, agyagos partba barlangot vágtak. Zsinorra járó kopott függönyökből volt az ajtaja. Belső rendes élestar és tüzhely. Azon este épp paprikás krumplit vacsorazott a társaság. Nem hiányoztak a villák és kanalak sem, vasbot és ásó sem. Olvasnivaló is volt ; kalendáriumok, amit a könyvesboltokból lopkodtak össze.

A banda legidősebb tagja tizenöt éves volt akkor, a legfiatalabb azonban még nem ütötte meg a tíz eszűndőt. A rendőrség előtt vallottak s tömördek dolgot kentek egymásra.

Nehogy valaki azt higgye, hogy a levegőbe beszéltek, elmondhatom, hogy a szegedi törvénytörés előtt huzódik már jó ideje egy bűnpör, amely tömeges lopásokról és szintén tömeges apró betörésekről szól. Harminczhat ilyen tolvajgyerek benne e vádlott. A végtárgyalást azonban ez ideig nem tartották meg, mert nem lehetett összeszedni egyszerre mind a vádlottat,

. . . Odább, de jóval odább a fekete sötétségben még nagyobb fekete sötétségek látszanak a tarlón. Ezek boglyák. Lehető csöndben lépi körül a csapat. A biztos járnai kezd a boglyák közt s botját az oldalukhoz ütögeti. Ahól a boglya nem szól semmit, csak a szalma zizegése hallatszik, onnan odább megy. Olyan forma ez, mint mikor a hordót kopogtatja az ember s a kongásából kitalálja, hogy van-e benne bor. A bot itt ott koppan. Csizmatalpon vagy emberlábsháron. Azt aztán megrázzák s beszólnak a boglyába a tulajdonoshoz :

— Hé ! Gyere ki.

halott, köztük Yellessas őrnagy és két kapitány és 35 sebesült.

London, aug. 11. C u a m o-ból jelentik f. hó 9-iki kelettel: Az amerikaiak Cuamo bevetelénél 180 spanyolt ejtettek foglyul. Az amerikai 16-ik (pennsylvaniai) ezred megkerülő mozdulatot tett és elvágta a spanyol gyalogság visszavonulási útját. A tűzérés, a mely reggeli 7 órától kezdve háromnegyed órán át tüzelt, lerombolta a fedett erődöt. Egy 50 főből álló spanyol lovasosztálynak sikerült megmenekülnie.

Bánffy bukásáról.

Budapest, aug. 11. Saját tudósítónk legfrissebb távirata szerint:

A bécsi irányadó körök szerint Magyarország ellenállását meg kell törni: Bánfinak bukni kell! Majd akad engedékenyebb ember a ki a monarchia nagyhatalmi állásáért áldozatot is hoz. Bánffy ma Ischlbe utazott.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Reich Jenő és Társa jelentése. —

Távíratilag tudósítás.

aug. 11.

Határidőüzlet.

Zárul 1 órakor.

Buza őszre	8.28
Tengeri júliusra	4.15
» augusztusra	4.84
Rozs őszre	6.54
Zab szeptemberre	5.38

Ertéktőzsde.

Zárul 1 órakor.

Osztrák hitelrészvény	362.90
Magyar »	396.50
Államvasuti	361.90

Egy csodás jelenség.

Egy csehországi városban történt, hogy a gazdatiszt cselédjének egy este több konyhaedény utánaröpült a konyhán, sőt meg az

A csapat lassan indul meg hazafelé. A boglyák és vermek lakói csendesen suttognak egymás között, egy gyerek legelől viszi a lámpát. A biztos, akinek a lábait megint elővette a köszvény, leghatul keservesen panaszkodik, hogy micsoda nehéz munka az ilyesmi s azonfölül mily ostoba. Dologhaz nincs, javító intézetet csak egyetlen egyet tart az ország.

Az meg oly kevés, hogy az elzúllott kölykök szerencsétlen szülei kitüntetés-számba veszik, ha egy-egy ily nyomoruságra váltak oda befogadnak. Így aztán mi lesz? Ma beviszi a bandát, a rendőr-bíró ad nekik két napot, három napot, négy napot s a jövő héten újból ki lehet már buzgalni a társaságot a boglyákból, meg a vermekből, a mi ugyan-csak fárasztó.

— Pedig, mondja — még itt sincs mind. Csak olyan félmunka volt ez is.

— Hiszen mind eőbujt a boglyából, a ki benne volt.

— A boglyákból igen, de arra kifelé a sötétben van meg néhány nagy szemétdomb. Azokban is laknak.

— Szemetben? Lehetetlen az.

— De igen, felelte közömbösen, mintha a vetett paplanos agyról beszélne, — van köztük, a ki jobb szeret abban lakni. Az melegebb, mint a boglya.

Fürj Mi-ka ahogy a haladó sorok közt szaladgált, valami jó viczcset mondhatott, mert halk kacajz támad. Gyámajja, aki büszkérrá, kedveskedésül barackot nyomott a fejére.

öblögetéssel foglalatoskodott, a polczról — minden ok nélkül — lerepült egy nagy konyhakés és közvetlenül a leány orra előtt ment a földbe. A cseléd kezdetben nevetett a furcsaságon, később azonban a mosogatórongy is kitépte magát a kezéből s a mosogatótál is le akart táncolni az asztalkáról. — Ekkor már sirásra fogta a dolgot és bement a szobájába. Ettől fogva az egész éjszaka nem történt semmi.

Reggel, mikor a konyhába lépett, megisméltődött az esti jelenet. Először is egy skatulya gyufa és egy badogfödél röpültek a leány fejéhez. Erre már a gazda is komolyan vette a dolgot és véletlenül a házában lévő öcsésével megfigyelték a leányt, hogy nyomára jöjjenek a boszorkányságoknak. Láttak, hogy nehezebb tárgyak megmozdultak, sőt le is estek, ha a leány közelükbe ment, a könnyebb dolgok meg utána is röpülnek. Ha azonban leült a leány és mozdulatlanul maradt, akkor nem történt semmi sem.

Az egyes esetek közül érdemes megemlíteni, hogy egy söröshordó, amelyben husz liter sör volt, táncolni kezdett a cseléd közelédekör, hogy a vizes sajtár ledőlt, s a víz előntötte a konyhát; hogy amikor a konyha lépcsőit sikalta, a gyerekek szánkója a hátsó maszott, később meg a fejsze nyele esett ki a kezéből. Aztán bement a leány az istállóba, ott az üres abrakos tarisznyák kezdtek táncolni, majd meg, mikor a pinczébe ment, hogy burgonyát és kalarábét vigyen föl, a pajkos főzélékek sehogyéem akartak a kosárba bujni, elhengeredtek szétfutottak inkább.

Ez már sok volt. A leány sirva panaszkodott a dolgot gazdájának, aki aztán megparancsolta neki, hogy hagyja abba a munkát, menjen a szobájába.

Öt órakor újra dolog után látott a cseléd s akkor megint előről kezdődtek a boszorkányos históriák. De már ekkor éhivatták az orvost. Az orvos eljött és megvizsgálta a leányt. Konstatálta, hogy teljesen erős egészséges testalkatu és rendszeren taplalkozik. Érverése rendszeres, perczenként hetvenhat verés s a leány sem panaszkodott semmi rendtelenségről.

Az orvos az egész dolgot nevetségesnek mondta és igyekezett sikerült tréfának minősíteni, ami ellen a család tiltakozott. Mivel a gazda maga is komolyan vette a dolgot — az orvos megígérte, hogy másnap is eljön.

A következő napon, mikor az orvos megjelent, a gazda éppen a szomszédházban járt a leánynyal, hogy lássa, idegen helyen is ismétlődik-e az a boszorkányság? A leány körülbelül felóra hosszat sürgölődött a konyhán, de nem történt semmi különös sem. A pékmester ezután átment velük a házba. A leány be akart menni a kamrába s az ajtó magától megnyílt előtte. Alig hogy belépett, iszonyu lármá keletkezett bent. Az orvos utána megy, hát látja, hogy egy nagy badogfödél, amely egy hatalmas kampósszögére volt akasztva, egyszerre csak lerepül. Innét a lakásba mentek. Az első szobában nem történt semmi különös, bementek hát a másikba, a hol a leány a nyitott ajtóval szemben a gyermek-kocsihoz támaszkodott. Két percze rá, miközben az orvos mindig ezekről a különös dolgokról beszélt és a mellekszobába nézett, észre vette, hogy valami tárgy labrakapott. Rögtön odaugrott. A leány a fejéhez kapott és sirni akart. Az a repülő tárgy egy nádfonatu, su-

lyos gyermekszék volt, amely hatalmas ivben röpült be a mellekszobából abba a szobába, ahol a leány volt, egyenesen feléje és egy lábával a fejét is érintette a cselédnek. Az orvos fölemelte a széket, aztán vizsgálta, de nem tudott rajta semmi különöst felfedezni. Mivel dolgai másfelé szólították, otthagya a csodálatos leányt. Meg volt róla győződve, hogy a dolog természetellenes, de nem tudta megérteni, nem tudta magának megmagyarázni.

Délutánra magához rendelte a leányt az orvos, hogy valahogy mégis rájöjjön a rejtély nyitjára. A leány meg is jelent nála a kitűzött időben a gazdájával. Az orvos erre újból megvizsgálta a leány állapotát s ekkor fölfe-
dezte, hogy a leány testén időnkint ideges rángatózás húzódik végig. Faggatásaira elmondá a leány, hogy néhány nap óta érzi ezeket a rángatásokat, melyek azonban semmi fájdalmat sem okoznak.

Mikor az orvos szobájában forgolódni kezdett, kimozdultak helyükből nehezebb tárgyak. Az orvos erre valaki csillapítószert adott neki és ráparancsolt, hogy menjen haza az anyjához és néhány napig egyáltalán semmit se tegyen.

Néhány napig otthon maradt a leány. — Mikor visszatért gazdájához, semmi különös nem lehetett rajta észrevenni, nyugodt maradt és elvégezte a dolgait, úgy mint azelőtt. — Az orvos feljegyezte mind ezeket a különös dolgokat és a szemtanúkkal aláíratta, mert fel akarta olvasni az orvosi egyesületben.

Ez a történet bármily csodás és rejtélyes is, éppenséggel nem hihetetlen. A legújabb kor tudományos kutatói rájöttek, hogy titkos működésű idegeinknek bizonyos időkben villamos erejük is van, amelyek sok mozgás következtében igen magas fokra fejlődhetnek. A különös csak az ebben a dologban, hogy ez a villamos erő fejlődő fiatal lányoknál nem szokott nyilvánulni, ebben a leányban tulság s erővel működött.

Entek tnajdonitható, hogy azokban a szobákban, amelyekben tartózkodni szokott jelenlétével megvillamosza az ott tevé tárgyakat is, már tudniillik azokat, amelyek megfogják a villamosságot, ellenben idegen helyen, kivéve az orvos szobáját, nem volt semmi hatása villamos erejének.

Itt tehát az emberi villamosság mint hajtóerő áll előtünk. Hogy ezenkívül világító ereje is van az emberi test villamosságának, az tudvalevő dolog, hiszen még ma is sok esetben csálják vele a dolgot nem ismerő emberiséget. A spiritisztáknak is ez a leghatásosabb eszközük; ők ugyanis médiumukat mindenféle praktikákkal a legmagasabb fokú extázisba hozzák, hogy az elsötétített helyen világítson fejükön az elektromosság, amelyet kifejlesztettek bennünk.

A fent elmondott esethez igen hasonlít egy másik, amely szintén mostanában történt meg. Egy fiatal cselédleány nem közeledhetett az asztalhoz anélkül, hogy rögtön le ne repült volna onnan minden. Ha az ajtóhoz lépett kinyílt magától; ha fejni akart, egy csöppet sem bocsátott a tehén s ha más fejte, lövén ontotta a tejet.

Mindezek a csodálatos esetek, mint már említettük, az emberi villamosság okozatai. Aki csak egy kicsit is foglalkozott a természetudománnyal, az nem fog kételkedni igaz voltukban.

H I R E K.

* **József főherceg születésnapja.** József Ágost főhercegnek tegnap volt a születésnapja. Ez alkalomból az alsóúti udvari templomban hálaadó istentisztelet volt. Megjelentek az oratoriumban: József főherceg, Erzsébet és Klórid főhercegnők, Holdházy Mária nevelőnővel, Libits igazgató az uradalmi tisztekekkel s a templom bajójában foglaltak helyet. Klórid főhercegnő, valamint Fülöp orléansai herceg és neje Mária Dorottya hercegnő par nap előtt utaztak Kis-Tapolcsányba József Ágost főhercegekhez s így a mai napot az ő körében töltik. Az uradalom nevében Libits igazgató táviratilag üdvözölte a főherceget.

* **A főkapitány szabadsága.** Boczkó Samuel, városunk főkapitánya 16-án kezdte meg szabadságát, melyből most csak 14 napot vesz igénybe. Szabadsága másik felét októberben tölti el.

* **Az új zónamészárszék.** A zónamészárszék kezelesére kötött szerződés a tegnapi nappal lejárt. Ezt megelőzőleg pályázatot hirdetett az elnökség és a beérkezett négy komolyan számbavehető ajánlat közül a Kolb Lázár mészáros ajánlatát fogadta el a végrehajtóbizottság, aki egyszerre 4 mészárszékét ajánlotta fel a zónamészárszék céljaira. Mától kezdve tehát ebben a négy mészárszékben szolgálják ki a zónamészárszék állandó vásárló közönségét. A négy szék közül egyik a csapó-utca szegletén, a Stenczinger házban, a másik a tűzoltó laktanya mellett, a harmadik a Kossuth-utczán Móricz hentes üzlete mellett, a negyedik a nyomtató-utca szegletén áll. — Mind a négy helyiség «Első debreczeni zónamészárszék» felirattal kap és e helyeken az elsőrendű marhabúst állandóan 48, a másodrendű pedig különként 44 krajczárért mérik ki. Az új zónamészárszék tulajdonosa kötelezte magát, hogy mindennap új vágást eszközöljön, folyton friss húst ad a tagoknak, üzletit jégűtőkkel tartja fenn s mindenütt panaszkönyv áll a szövetkezet tagjai részére. A végrehajtóbizottság addig is, míg a külön értesítést megküldi a tagoknak, ezután tájékoztatja a változásról őket, kérve, hogy az aláíratkozók további összetartásukkal biztosítsák maguk és családjuk részére a pontos kiszolgálás mellett nyújtandó s állandóan olcsó husszükségletet.

* **A Petőfi dalkör.** tagjait újabb beléptek alapítók R a i c s L jos, Rendes tagok: Juhász József, Nagy János, Oláh Károly tanácsnok, Timár István, Tamásovszky Györgyné, Gorrieri Adolf, Gálík Ferencz, Dömsödy Kálmán, Maday Imre, Szemere Albert, Kiss Miklós. A k ö r n e k v a n e z i d ő szerint 50 alapító, 21 pártoló, 350 rendes és 40 мүködő tagja.

* **A Magyar Színház.** A Magyar Színház tagjai nagyobb részben már visszaérkeztek nyári szabadságukról s e hó 17-én teljes személyzettel indulhat meg az új szezon. Az újonnan szerződött karénekesek és karénekesnők szorgalmasan tanulják az eddigi műsor közelebb színekerülő darabjait, ugyancsak az előkészületben levő operettek. Ez utóbbiak közül első lesz Clairville és Ferrier A b a b o n a c z. operettje, melyhez Victor R o g e r i r a a z e v é t. Az operett bemutatója aug. 26-ikára van kitűzve. Ezután a legközelebbi újdonság a T i t k o s s z o l g a l a t c z. szenzációs angol-amerikai színmű lesz, melynek az előkészítése, most van folyamatban.

* **Szivós Géza temetése.** H.-Szoboszló főjegyzője Szivós Géza temetése tegnap délelőtti impozans részvét mellett ment végbe H.-Szoboszlón. A temetésen Debreczenből is számosan vettek részt. A megye részéről jelen voltak: Rásó Gyula kir. tan. alispán, Pénzes Sándor arvaszéki elnök, dr. Czeglédy Mihály megyei főügyész, Ferenczy Elek főszolgabíró, Papp Lajos arvaszéki elnök stb. Egész Szoboszló ott volt a gyászszertartáson. Az elhunyt főjegyző felett Zsigmond Sándor esperes tartott megható gyászbeszédet. Az elhunyt főjegyzőt az ottani ref. temetőben helyezték örök nyugalomra.

* **Két öngyilkosság.** Balmaz-Ujvárosban mint ottani levelezőnk írja, két öngyilkosság történt. K i s s Juliska, K i s s Márton jó módú parasztgazda leánya, felakasztotta magát és mire tett észre vettek már halott volt. Ez öngyilkosnag tragikus előzménye is volt. A múlt héten ugyanis felakasztotta magát egy szolgáló legény, a ki miatt Juliska folyton sirt és bankódott. A gyógyíthatatlan bánat vitte a korai sírba. — A másik öngyilkoságot Édes Bálint követte el. Néhány nap óta iszonyu seb támadt az arcán, a mely miatt nem tudott dolgozni. Felesége ugyan eljárt munkára, de nem tudott annyit keresni, hogy abból egy nagy családot eltartathatna volna. Már hazukát is el kellett adni s ez annyira kétségbeejtette a szerencsétlen öreget, hogy fölakasztotta magát. Felesége és négy kis gyermeke a legnagyobb nyomorúságban maradt.

* **Leánynevelő intézet.** Abelesné Bloch Hermin miniszterileg engedélyezett leánytan és nevelőintézetében Arany János-utca 26 sz. a. beiratások megkezdődtek. Felvételnél leánykák hat éves koruktól kezdve. Egyik főcélja az intézetnek, hogy a növendékek alapos nyelvkiképzésben részesüljenek. Ezen cél elérése végett a növendékek a rendes német és felsőbb osztályokban német és francia grammatikai oktatás mellett az iskolai tanítási időn kívül, naponta 11—12-ig és 4—5-ig maradnak az intézetben, hogy a nyelveket a konversatio segítségével annál tökéletesebben elsajátsíthassák. Bepulók és bejárók csak meghatározott számmal vételnek fel. — Zongora és czimbalom kótából és a legnagyobb alaposággal tanítatik.

* **Zendülő oláh munkások.** Pécsről táviratozza tudósítónk, hogy a hosszú-hetény-csobaki megyei ut építésénél alkalmazott oláh munkások tegnap felláztak és szerszámokkal felfegyverkezve a munka felügyelőket mekkülésre kényszerítették. — A csendőrség ma a helyszínen megjelent és többeket letartóztatott.

* **Különös fogadás.** Egy spaldingi földbirtokos — mint angol lapok írják — különös fogadást kötött a minap egy lincolnschirei vendéggel. A fogadás tekintélyes összegre, ezer font sterlingre szól és tárgya is elege eredeti. A földbirtokos azt állította, hogy hét teljes évig nem mozdul ki szobájából és önkéntes fogságát már meg is kezdte, még pedig vigan és egészségesen. Ami a gazdaságot illeti, teljesen nyugodt lehet, mert felnőtt fia ezt minden tekintetben ellátja, hanem azért, ha tényleg kitarja a hét évi szobafogságot, úgy valóban megérdemelne újabb hét évet.

* **A lelketlenség bizonyítéka.** Egy jámbor panaszos, a ki jartasabb volt a theologiában, mint az érvelés tudományában, a bírósághoz intézett beadványában a következőleg igyekezett beigazolni ellenfelének lelketlenségét:

„Mindig azt hallottam — írja, — hogy valahányszor egy ember meghal, egy másik születik és a meghalt ember lelke beköltözik az újszülött csecsemőbe. Én tehát hosszú és fáradságos kutatásokat tettem és ezek alapján kijelenthetem, hogy ellenfelemnek születése előtt több órával nem halt meg senki.

Ennél nyomósabban nem lehet bebizonyítani, hogy valaki lelketlen teremtés.

* **Mennyibe került Bismarck a világnak?** Eduard Thery, a «l'Economiste européen» szerkesztője összeszámította, hogy mennyibe került a vas-kanczellar az adófizető emberiségnek. Abból az elvből indulva ki, hogy Sadowa óta a hadügyi budget megnövekedése a bismarcki eredménye, arra a megállapításra jut, hogy a német egység megteremtője és a világpolitika irányítója, eltekintve attól a rengeteg mennyiségtől, a mit a hadsereg megnagyobbításával vont el a társadalomtól. 45 milliárd frankjába került a világnak. Oly horribilis összeg ez, hogy 225 millió kilogramm ezüstnek, vagy 14 és fél millió kilogramm aranyknak felel meg. Ennek dragabb despotája még a római császárok közt sem akadt.

* **Herman Ottó Hadházon.** Hadháziól jelentik, hogy Herman Ottó, a jeles tudós, a ki a múlt héten városunkban időzött, szombaton oda érkezett. — A községhezánál való rövid időzés után kiment a birtokosság mintegy négyezer holdasi legelőre, ahol minden karámot megtekintett. Délben a poroszai pusztán bogrács-gályással traktáltak meg a tudóst. A p á s z t o r é l e t t a n u l m á n y o z á s a azonban itt nem járt nagy eredménnyel, mert a hadházi pásztorok nem laknak állandóan a pusztán. Hermann Ottó legközelebb a Hortobágyra megy a pásztor élet tanulmányozására.

* **Hol van Zola?** A második pörének letárgyalása után Párisból hirtelen eltűnt Zola hollétét még folyvást találgatják és egyre újabb verziók szállonganak arról, hogy az igazság nagy bajnoka hol, merre jár. Egy Lipcsében megjelenő Hotel-Ravüe című lap azt újságolja, hogy Zola két napig Lipcsében tartózkodott s a Hotel de Prusseban tartózkodott, ahol szintén vándoruton levő párisi kiadója Perreux, valamint titkánya James Dixon is vele volt. Zola állítólag azért járt Lipcsében, hogy néhány odaváló nagy kiadócczeggel alkudozzék műveinek német és angol kiadása tárgyában. Az alkadozások azonban dugába dőltek, mert Zola exorbitáns követelésekkel állt elő. Lipcséből állítólag Berlinnek vette útját Zola, a ki George Goulet alnevel iratkozott be a vendégszobába, igen szerényen élt a hotelben s megígérte, hogy visszateret Lipcsébe.

* **Megbuktak a kisasszonyok.** Prágában, a leány gimnáziumban tizenket erettségű kisasszony közzül hét megbukott. Három két hónapra, négy egy évre. Vagyis: tout comme chez nous. . . . Ők is buknak, ők se tanulnak éppen mint a fiuk. C-akhogy náluk nem nagy a baj. — Ők ma megbuknak az egyik érettségin a gimnáziumban, s holnap leteszik a másikat az anyakönyvvezető előtt. A b r o t t f i u b u s a n m e g y h a z a : a l e á n y m o s o l y o g. A fiut megverik, a leányt férjhez adják. Aztán megvan az a nagy elégtételük, hogy ha megbuktak is, a törvény értelmében becukják azt, aki azt mondja róluk, hogy — bukottak.

* **Halálozás.** Vettük a következő gyászjelentést: A legmélyebb fájdalomtól lesújtva tudatjuk, hogy egyetlen kedves gyermekünk, illetve unokánk s dédunokánk GYULA f. hó 9-kén d. u. 5 órakor életének 6 dik hónapjában, két és fél heti súlyos szenvedés után jobblétre szenderült. Drága halottunk földi részét f. hó 11-kén d. u. 4 órakor a péterfia u. 34. sz. háznál tartandó ima után a péterfia utcai temetőben fogjuk nyugalomra helyezni. Mely végtisztesség ételre rokonainkat, barátainkat s a g h á n a t u n k b a n o s z t o z k o d ó k a t szomorodott szívvvel meghívjuk. Debreczen, 1898. aug. hó 9. Banatos szülei: Nagy Gyula és neje Komlóssz Ilona. Dévnyia: Pzv. Szatmáry Balintné. Nagy szülei: Id. Nagy József: Komlossy Mihály és neje Szathmáry Eszter. Örökdiön kihűt hamvai felett a béke szelid angyala. A temetést Dankó M. temetkezési intéz. rendezi.

B o z ó k i J á n o s építő mester Varga u. 28 sz. a. levő lakásán, f. hó 10-én rövid szenvedés után meghalt. Temetése péntek d. u. 4 órakor lesz az új templomba tartandó ima után a K o s u t h utcai temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

* **Az aradi sikkasztás.** Stockholmból még mindig nem jött meg a válasz és a bizonyíték arra, hogy csakugyan Krivány volt az ki a Svéd hajóról a tengerbe ugrott. De valószínű. Minden jel és körülmény arra mutat. A nagy keresésben, mely a sikkasztó kézrekerítésére megindult, igen érdekes most Garonnak a hírneves francia detektivnek levele, a melyet az aradi rendőrkapitánysághoz intézett. A level így szól:

A tekintetes Rendőrkapitányságnak
Arad.

Uram!

A L'illustration cz. lap 219—98. számában egy hirdetményt láttam, a mely Krivány J. körözését tudatja.

Van szerencsém értesíteni uraságodat, hogy a francziá rendőrségnél évekig voltam alkalmazva, s 8 éven át vezettem a biztonsági elnök teendőit. Ezalatt az idő alatt folyton e szakmába vágó ügyekkel foglalmeg pedig nemcsak Franciaországban, hanem más idegen országokban is.

Igen hálás lennék, ha az adott esetről oly fölvilágosítást vagy leírást juttatna hozam, melyekre szükségük volna azoknak az embereknek, kik e szakmában főleg, Franciaországban, nyomozást indítának.

Felette lekötelezne, ha hozzám néhány, Kriványról szóló körözünyet juttatna, s fölvilágosítana a feltételekről, melyek a sikasztó kézrekerítéséhez kötve vannak.

Fogadja, uram, kiváló tiszteletem nyilváníását

Goron.

* Gyermekgyilkos anya. Tegnap délután az az értesítés érkezett a főkapitánysághoz, hogy az óbudai rakparton egy két és fél éves gyermek holttestét fogták ki a Dunából. A főkapitányság részéről Tóth Lajos kapitány az ügyeletes rendőrorvossal a helyszínere ment o hol a rendőr orvos konstataulta, hogy a kis leány elve került a Dunába, mivel testén a külsőszak határozott jelei láthatók és minden valószínűség szerint b Dunába ölték. A kis gyermek anyjának a kiletét a rendőrség már megállapította, hogy az illető a kis leányt napok óta fűnek fának kinalta örökbefogadásra. Miután nem tudott rajta tul adni, valószínű, hogy ő ölte a Dunába. A gonosz asszonyt a rendőrség erősen nyomozza és minden valószínűség szerint az éjjel el is fogja. A kis leány holttestét beszállították a bonczterembe.

* József főherceg mint násznagy. — Szép ünnepély volt ma Dobozen, Acsuth mellett. Harom házaspár: Bereczki József, Horváth István és Dobozi Ferencz ünnepelte ma aranylakodalmát. Ez ünnepélyhez József főherceget kérték fel násznagnak, mit el is fogadott, igérvén személyes megjelenését.

Készültek is erre napokkal ezelőtt a doboziak.

Nemzeti zászlók lengtek több házon, díszítették tempomot, iskolát, hol az ünnepély lefoly.

A várt nap érkezett. 11 órakor harangzugas jelezte a nagy urnak, a főhercegnek jövetelét, ki Libits Adolf kir. tanácsos igazgató kíséretében jelent meg, fején bokréta pörge kalappal, kezében a násznagyi botot tartva, melyről színes szalagok lógtak. A magas vendég érkezése után indult a menet a templomba, melynek bejaratánál Nyikos Lajos lelkes üdvözölte a főherceget. A templomban közepén balfelől foglalt helyet a főherceg-násznagy Libits igazgatóval, az Urasztalanai állt Nyikos lelkes, előtte a három ünnepet házaspár. Ott voltak még Mészöly Győző acsuthi, Szűcs Károly felesuthi református lelkészek és sok nép, a mely a kis templomot megtöltötte.

A kar előbb egy dicséretet énekelt, mely után Nyikos Lajos intezett a három párhoz megindító lendületes beszédet, valamint a főherceghez, kinek megjelenését köszönte meg. A templomi szertartás után a menet a paplakba vonult, hol a házaspár anyakönyvébe a főherceg mint násznagy a nevét sajátkezűleg írta be. Onnet kijövet a főherceg az iskolát tekintette meg, melynek termében 100 teríték volt készítve, itt, minthogy a lakomán a főherceg részt nem vett, Nyikos Lajos lelkes mondott újra köszönetet a megjelenésért és kerte a község iránti eddigi rokonszenvének megtartását, melyről a főherceg meleg szavakban biztosította is. A főherceg is poharat ültetett a három agg házaspárért, szivből kívánva nekik megelégedett hosszú életet. A főherceg megleghangu beszédet lelkesen megéljenezék. Miután József főherceg a násznagyi kendőket átvette, néhány barátságos szó váltása után szakadatlan eljenzés közt Libits igazgatóval kocsiira szállt s hazahajtatott. Az ezután következett mulatságnak csak a hajnal vetett véget!

* Az özvegy ember levele. Egy életbiztosító intézethez a napokban egy vidéki városkából a következő, sokatmondó levél érkezett:

Tekintetes Igazgató Ur!

Mélyen elszomorodott szívvel intézem önhez jelen soraimat. Szeretett nőm, született B... Ágnes, ki mint a lajstromból kitűnik az ön igen tisztelt intézeténél volt 3000 frtra biztosítva, hirtelen meghalt, mely csapás a kétségbeesésig elszomorított engem. A fájdalmas csapás ma reggel 6 órakor következett be; szíveskedjék tehát arról gondoskodni, hogy a biztosított összeg mielőbb kezeimhez jusson. A kötvény száma 21792. Tiszta lélekkel mondhatom, hogy hozzá hasonló jó feleség és hü anya nem volt több a világon. Az ügy mielőbbi lebonyolítása végett a halotti biznyitványt is mellékelem Szegény csak rövid ideig betegeskedett, de sokat szenvedett, mi engem végtelenül le-sújtott, Reményilem, hogy uraságod minden lehető megesz vigasztalásomra és nem sokáig várakoztat a pénzre a mely esetben annak idején a második feleségemet is önnél fogom biztosítani, meg pedig kétszeres összegre. Nagy szomorúságban vagyok és az ön jószágába vetett bizalmam őriz meg a kétségbeeséstől. A pénz mielőbbi beküldését kéri

mély tisztelettel

Májva János

bánatos özvegy.

* Nem lesz czirkusz, Henry czirkusza, mely ez idő szerint Brassóban fényes eredményel működik ez évben már nem jön Debreczenbe. Csak szept. 16-ig kapott engedélyt s így rövid időre az óriás költségek miatt nem jöhet.

* Zeneestély. A Magyar Király kávéházban penteken szombaton és vasárnap Rácz Károly nyiregyházi újonnan szervezett zenekara fog játszani.

A főispán és a levelező-lap.

Érdekes esetről értesülünk Udvarhely vármegyéből, ahol a főispáni tapintat már annyira feje tetejére állította az állapotokat, hogy ma-holnap nemcsak a magán, de a hivatalos érintkezés is lehetetlenné válik az emberek között. Az eset a következő:

Ugron Zoltán, mint a közigazgatási bizottság választott tagja akadályozva volt a bizottság egyik mult havi ülésén való részvételben s tekintettel az 1876. VI. t.-cz.-nek a közigazgatási bizottsági tagok köteleességeit szabályozó rendelkezéseire, amelyek szerint a közigazgatási bizottság tagjainak igazolás nélkül nem lehet az ülésekről kimaradniok, akadályoztatását a főispán, mint a közigazgatási bizottság elnöke kezéhez kézbesítendően megczimzett zárt levelező-lapon bejelentette.

A főispán ezen bejelentésre a következőképpen látta jónak válaszolni:

Méltóságos Ugron Zoltán urnak

Fiatfalva.

F. hó 13-án kelt és levelező-lapon tett azon bejelentését, hogy a f. havi közigazgatási bizottsági ülésen meg nem jelenhet, ez alkalommal s kivételesen tudomásul veszem ugyan, azonban figyelmeztetem Méltóságodat arra, hogy — tekintve, miszerint a hatóságokkal való érintkezésnél a hivatalos formát mindenkinek meg kell tartani, — jövőben a hivatalos formától eltérő magánlevél, vagy pláne levelező-lapon való bejelentéseket tudomásul nem vehetem s annyival inkább nem, mert Méltóságoddal magánlevelezést nem folytatok.

S. Udvarhely, 1898. jul. 13-án.

Gróf Haller János, s. k.
főispán, elnök.

Hát ennek a válasznak a rendelkező része, de a megokolása is valóságos koriozum

számba megy. A bölcs főispán kivételesen tudomásul veszi a szabályszerű bejelentést, holott neki az lett volna kötelessége, hogy a közigazgatási bizottság elé terjeszse azt és annak határozatát provokálja az iránt, hogy az elmaradást igazoltnak tekinti-e, vagy nem. No, de ez egyszerű hatáskör túllépés, egy szende kis tulkapás, a milyenekhez mai nap, különösen a főispánoktól, már hozzá vagyunk szokva. De az már nagyon is komikus, amikor a főispáni bölcsesség és érzékenység azt kifogásolja, hogy a bejelentés levél, illetőleg a zárt levelezőlap utján tételt meg. Hát az udvarhelyi főispán ur nem ismeri el a m. kir. postát a közlések közvetítésére hivatott közegnek? Ö méltóságának az értesítéseket okvetlenül stafetával kell elküldeni? És erre is csak az van jogosítva, aki vele magánlevelezést folytat? Udvarhelyvármegye lakossága ezek szerint a jövőben a beadványjog gyakorlása tekintetében két kategóriára fog oszlani, olyanokra, a kik a méltóságos urral magánlevelezést folytatnak és olyanokra, akik nem folytatnak. Az előbbieket hivatalos ügyeik a kedélyes privátlevelezés határain belül intézi el a méltóságos ur, ellenben az utóbbiak, ha valami közlendőjük, bejelenteni valójuk akad, stempilis kérvényen kötelesek esedezni, hogy kegyeskedjék arról tudomást szerezni magának. Mert ilyen nagy ur am Udvarhelynek főispánja, aki még ezenfelül egy föltétlen hitelességű grófi koronát hordoz fölkeft fején. Most már kíváncsiak vagyunk a belügyminiszter véleményére, hogy az ilyen heccelődés megfér-e a főispáni allás méltóságával, amivel utóvégre is azért ruházták föl a gróf urat, hogy a megyei közéletet körültekintő tapintatossággal vezesse?

A hazajáró Dreyfus.

Budapest, aug. 11.

A világhírűség csak nagynehezen tör magának utat a katonai reakció által támasztott vak homályon keresztül s az antisemita és antirepublikanus lapok diadalmos ujongással üdvözölnék minden lépést, amely a világhírűség kiderülését hátráltatja, jóllehet ma már senki sem hiszi többé, hogy a hírhedt bordereaut Dreyfus irta s mindenki meg van róla győződve, hogy az Esterházy őrnagyok a szemunkaja s hogy valójában ő az aruó. Gróf Esterházy Keresztély leplezéseit letagadni, leczáfolni nem lehet s ő maga újból is erősíti a vizsgálóbíró előtt tett vallomásának minden betűjét. Ujabb cikket tesz közzé a Siécleben válaszul a Libre Parole-nak egy cikkére, mely az ő bátyját az 1893-ban Tonkingban hősi halállal elesett gróf Esterházy Balintot rágalmazta. A válasz bevezető része így kangzik:

Mikor hónapokig tartó hosszas várakozás után azt irtam unokabátyámnak Eszterházy őrnagynak, hogy a helyzetről (t. i. arról, hogy Walsin-Esterházy 38.500 frankot csal ki özvegy Esterházynétől és fiától) értesíteni fogok egy ügyvédet, az őrnagy arra figyelmeztetett, hogy a mely napon panaszt teszék ellene, családi titkokat fog leleplezni s engem az őt partoló lapokban leránt. Látom, hogy most az egyszer véletlenül szavának állott. A Libre Parole Dxi aláírásu cikkei öle erednek.

Keresztély gróf azután elmondja hogy a csata közepén két golyó által elesett gróf Esterházy Balint badnagyról, akit Walsin-Esterházy rágalmazott, mily dicsérettel nyilatkoztak jelentéseikben Terfilon ezredes és Reste tábornok, valamint Aumale herceg is, azután ama vád ellen fordul, mintha ő feljelentést tett volna az unokabátyja ellen.

Julius 8-án — úgy mond — megidézet kaptam Bertulus vizsgálóbíróhoz. Másnap d. u. megjelentem nála s ő megeskett, hogy igazat

Üzleti könyvek nagy raktára.

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére

kereskedők, gyárosok és iparosok részére.

Levélpapír czégyomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélboríték czégyomással

1000 drb. 2 frtól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Éljegyzési kártyák

nagyon olcsón.

Névjegyek

Tánczrendek

Számlák

Jegyzékek

Üzletjegyek

Körlevelek

Árjegyzékek

Müsorok

Zárszámadások

Évi jelentések

Dombornyomásu galvanizált remek

reklam falragaszok.

Pinczérszámlák, bor és sörczimkék.

Menu kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Regények, elbeszélések, költemények.

Tudományos és szakmunkák előállítása.

Rovatos ivenk, tabellák.

Részvények, szelvények.

Elsőbbségi kötvények, értékpapírok.

Diszesen kiállított étlapok.

igen mérsékelt árak mellett.

Ruggyanta bélyegzők igen olcsón.